

INGELICHT

Informatiemagazine voor de Militaire Inlichtingen- en Veiligheidsdienst
Januari 2004 - Nr 1

Defensie



Op bezoek
bij het
hoofd NIC in
Sarajevo

colofon

INGELICHT wordt uitgeven onder verantwoordelijkheid van de directeur Militaire Inlichtingen- en Veiligheidsdienst (MIVD).

Eindredactie

M.A.M. Bemelmans-Oonincx

Redactie

drs. Wim Bartelds

Cartoon: Henk Slijkhuis

Redactieadres:

MIVD/Bureau Communicatie

Postbus 200701

2500 ES Den Haag

E-mailadres:

M.Bemelmans-Oonincx@co.dnet.

mindef.nl

Tekstbijdrage: kapitein Te Pas,

luitenant-kolonel Van Dalen,

kltz Lalleman, kltz Weyne en

adjutant Schwab

Fotografie: MIVD

Vormgeving: Theo Olsthoorn en

Kommer de Heer

Druk en lithografie:

UnitedGraphics

Oplage: 1.000 expl.

Deadlines INGELICHT

Mocht u de redactie van informatie willen voorzien, denk dan even aan de volgende data:

Inleveren kopij	Verschijnings datum
11 februari	4 maart

De redactie behoudt zich het recht voor om bijdragen - waaronder ingezonden brieven - niet, gedeeltelijk of gewijzigd te plaatsen. Aan de inhoud van dit blad kunnen geen rechten worden ontleend.

Omslag: Kapitein Oostveen-Deighton met op de achtergrond de stad Sarajevo.

I N H O U D S O P G A V E

4 Attentie! Brandalarm!



6 BHV-competitie



8 Accountmanagement

9 MIVD'er

onderscheiden



10 Jeneverkruizen

Intelligentie- dienst



11 Thuisfrontdag CIU



MIVD-kerstlunch



12 Sarajevo: gebroken parel



14 Hoofd NIC in Sarajevo

18 Ambassadeur

Boscher: betrokken bij Bosnië



20 Nieuwe aanpak bij P&O

21 MC: contact met de achterban

22 Industrieveiligheidsdag

Mutaties

23 J2 en reorganisatie CIU

24 Tips & Trucs (9)



Een hapje, een drankje, muziek, een dansje, en een spannende loterij met tientallen prijzen. En vooral: gezellig bijpraten met al die collega's die je te weinig spreekt. De MIVD-kerstlunch op 11 december j.l. was ouderwets gezellig!

Wat zal 2004 ons brengen?

Graag wil ik u allen een gelukkig en vooral gezond 2004 toewensen. De feestdagen zijn inmiddels achter de rug en het nieuwe jaar is reeds enkele weken oud. Vermoedelijk wordt ook thans uw agenda alweer bepaald door de waan van de dag en zit u in het bekende ritme van veel en belangrijk werk.

Als MIVD-ers mogen we met enige voldoening terugkijken op het jaar 2003. Door de gehele organisatie is er hard gewerkt om onze klanten van informatieve en genuanceerde rapportages te voorzien. Rapportages over een zeer breed scala aan onderwerpen. Daarnaast hebben we actiever dan in het verleden de Nederlandse eenheden die waar ook ter wereld deelnamen aan vredesoperaties ondersteund. Ik heb kunnen constateren dat er veel waardering is voor onze inlichtingenproducten. Met andere woorden: de MIVD heeft goed werk geleverd. En daarvoor wil ik nogmaals aan u mijn dank en waardering uitspreken.

Aan het begin van een jaar moeten we vooruitkijken. En de vraag is dan: wat zal 2004 ons brengen? Voor de MIVD zal 2004 geen gemakkelijk jaar worden. In de eerste plaats is er, zoals wij dat noemen, ons 'gewone' werk. De Inlichtingen- en Veiligheidsbehoefte Defensie (IVD) 2004 geeft nauwkeurig aan welke producten we dit jaar moeten leveren op het gebied van (contra-) inlichtingen en veiligheid. Door een betere afstemming van de vraag op onze capaciteit zullen we proberen onze producten een kwalitatieve impuls te geven.

In de tweede plaats zal het aantal ad hoc-verzoeken om inlichtingen over talloze onderwerpen ook in 2004 niet minder worden. En ten derde zal er in 2004 meer duidelijkheid moeten komen over enkele grote projecten die thans lopen binnen de MIVD. Ik bedoel daarbij met name het project 'herstellen Weeffouten' en de oprichting van de Nationale Sigint Organisatie (NSO). Zoals het zich nu laat aanzien zullen er door de MIVD in 2004 duidelijke keuzes gemaakt moeten worden gemaakt.

Meer evenwichtige opbouw

In het kader van het project 'herstellen Weeffouten' zijn de wensen van alle afdelingen inmiddels bekend. Het resultaat is dat er behoefte is aan een aantal nieuwe functies. Aangezien de MIVD niet mag uitbreiden, moeten we de nieuwe functies uit onze eigen organisatie compenseren. Acht werkgroepen hebben bekeken waar binnen de dienst eventueel functies kunnen worden geschrappt. De eerste indruk is dat er meer nieuwe functies zijn dan we kunnen compenseren. En dus zullen we keuzes moeten maken. Keuzes die ook moeten leiden tot een meer evenwichtige opbouw van onze organisatie. Dat wil zeggen: een betere verdeling van het functiebestand en van het door ons te besteden geld over de verschillende afdelingen van de MIVD.

Voor wat betreft de NSO zijn er de afgelopen maanden flinke stappen vooruit gezet. Met de AIVD is overeenstemming bereikt over het beheer en



de aansturing van de NSO. Een projectgroep werkt één en ander verder uit. Voor wat betreft de locatie is nog geen definitieve keuze gemaakt. Naar verwachting zal dit niet eerder dan in de tweede helft van 2004 hoeven te gebeuren. Inmiddels wordt er hard gewerkt aan de materieelprojecten voor de NSO. De wensen gaan echter verder dan het budget toelaat. Dus moeten we ook hier de keuze maken welk NSO-deelproject als eerste moet worden gerealiseerd en wat er eventueel naar achteren moet worden geschoven - of misschien wel moet komen te vervallen. Eén ding is zeker: ook hier zal 2004 meer duidelijkheid brengen.

Geen rustig jaar

Voor de MIVD zal 2004 geen rustig jaar worden. De MIVD heeft de afgelopen jaren belangrijke stappen gezet om een nóg professionelere organisatie te worden. We mogen stellen dat we hier voor een goed deel in zijn geslaagd. We hoeven onze geloofwaardigheid niet meer te bewijzen: onze dienst wordt gerespecteerd en gewaardeerd. Dit alles hebben we uitsluitend kunnen bereiken door de enthousiaste inzet van u allen. We mogen hier echter niet bij stil blijven staan; we moeten verder, we moeten vooruitkijken.

Naast ons 'gewone' werk, de ad hoc-verzoeken en de twee al genoemde grote projecten zijn er nog vele andere projecten waar we als MIVD in 2004 onze handen vol aan zullen hebben. Ik heb u het afgelopen jaar leren kennen als een groep enthousiaste, deskundige en waar nodig positief-kritische medewerkers. Ik heb er derhalve alle vertrouwen in dat wij in goed overleg als MIVD de uitdagingen die voor ons liggen, aankunnen. Ik reken op u in 2004 en wens u zowel in uw werk alsook privé veel succes en geluk toe.●

B. Dedden
Generaal-majoor



‘Dinsdagochtend
9 december.

Opeens loeit het door-
dringende geluid van
het brandalarm door
het gebouw, waarna
wordt omgeroepen dat
iedereen het gebouw
via de brandtrappen
moet verlaten. Negen
uur 's ochtends, bitter
koud, en gebouw 32
stroomt leeg.

Beneden in de hal speldt
veiligheidsofficier Hans
Kroezen een bordje met de
tekst observer op zijn strop-
das, BHV-ers verschijnen in
de gangen, en zonder inci-

denten stroomt het personeel naar buiten om zich te verzamelen bij gebouw 147 - dat is immers de aangewezen verzamelplaats bij ontruiming, en daar is nu ook warme koffie voorhanden. Binnen 10 minuten is vrijwel iedereen weg, binnen 21 minuten (inclusief controles) zijn alle elf verdiepingen leeg.

“Mijn sigaretten!”

Een enkeling wil bij nader inzien weer terug naar binnen: “Mijn sigaretten liggen nog op mijn bureau!” Maar de tourniquets zijn uitgeschakeld, en de wijd openstaande deuren worden bewaakt. Niemand erin, iedereen eruit. Buiten worden laatkomers vóór het gebouw door het Marine Beveiligingskorps (MBK) vriendelijk maar resoluut tegengehouden. Binnen wordt verdieping na verdieping gecontroleerd, en wanneer de ontruimers van alle verdiepingen ‘hun’ verdieping als leeg hebben gemeld, is de ontruiming een feit.

Waarom een ontruimingsoefening? Zo'n oefening moet periodiek gehouden worden, dat is een wettelijke verplichting. Maar dat is niet de enige reden. Kapitein Hans Kroezen, als hoofd van het Bureau Veiligheidszaken eindverantwoordelijk voor de veiligheid van gebouw 32, wil daar nog wel iets over kwijt.

Twee doelen

Kroezen werkt sinds een aantal maanden in deze functie, en heeft rustig de tijd genomen, de kat uit de boom te kijken. “In het begin had ik geen scherp beeld van onze BHV (bedrijfs hulpverlening -red.), maar zag ik wel dat BHV allerlei meerwaarde heeft voor de veiligheid in gebouw 32. Probleem is echter dat die meerwaarde deels een theoretisch karakter blijft houden, want we hebben bijvoorbeeld niet voldoende ontruimers.” Ontruimers zijn vrijwilligers die bij calamiteiten er voor zorgen dat ‘hun’ verdieping op een zorgvuldige en gecoördineerde manier ‘leeggemaakt’ wordt. Ze krijgen daarvoor een aparte opleiding. “En door administratieve onduidelijkheden weet ik domweg niet hoeveel ontru-

Succesvolle ontruimingsoefeningen in Den Haag en Eibergen

‘ATTENTIE! DIT

mers ik heb,” aldus Kroezen. “Dus diende deze oefening twee doelen: weten hoe ver we zijn in een planmatige evacuatie van het gebouw, en zien hoeveel ontruimers er zijn.”

Het aantal ontruimers bleek te laag. “Gelukkig wist ik dat tevoren, zodat we met dit gegeven rekening konden houden,” zegt Kroezen met een brede grijns. “De oefening verliep verder prima, en we hebben gezien waar we staan.” Twintig minuten nadat alarm was geslagen, was het elf verdiepingen tellende gebouw leeg en waren alle verdiepingen gecontroleerd. “Natuurlijk zijn er altijd wel wat puntjes die nog op de i moeten worden gezet. Vrijwel iedereen had zich gehouden aan de *clean desk policy*, maar teveel pc's waren niet afgesloten. En in de trap-
penhuizen hield niet iedereen zich aan de regel om langs de rechterkant van de trap te lopen. Mensen moeten onthouden dat één kant van de trappen vrij moet blijven om hulpdiensten de ruimte te geven. Maar door de bank genomen ben ik heel tevreden. Onze BHV-ers, van bedrijfsbrandweer tot EHBO, hebben zich uitstekend van hun taak gekweten.” Kroezen benadrukt daarbij dat hij ook grote waardering heeft voor het Marine Beveiligingskorps, dat met beveiliging, toegangscontrole en dergelijke prima heeft geholpen.

Ontruimers!

En het meest in het oog springende punt? Wat moet echt anders? Kroezen: “Ontruimers, ontruimers, ontruimers. We hebben er niet voldoende. Niet alleen moeten we aan de wettelijke verplichtingen kunnen voldoen in calamiteitsvoorbereiding, maar ook omdat het domweg nodig is. Als er onverhoopt écht 'es bijvoorbeeld brand uitbreekt, moeten er direct voldoende mensen zijn om de noodzakelijke dingen te doen. Des te sneller is het gebouw dan leeg. Nou heb ik gemerkt dat ‘ontruimer’ een relatief onbekend begrip is. Ik verwacht nu dan ook dat allerlei mensen zich toch zullen aanmelden: men heeft toch wel die betrokkenheid bij de organisatie?”

En als Kroezen verder vooruit kijkt? “Kijk, deze oefening was *low profile*. We wilden zicht hebben op ontruimers, we wilden weten hoe snel en efficiënt het gebouw leeg was, en in hoeverre men zich hield aan de ontruimingsregels. Dat weten we nu. De volgende stap is een *high profile* oefening. Met brandweer en andere hulpdiensten, met geënceneerde slachtoffers, et cetera. Dan komen we zo dicht mogelijk bij een ‘noodsituatie.’ Ik vertel u natuurlijk niet precies wanneer dat zal zijn. Ergens dit jaar... En ik begin nóg weer over die ontruimers. We hebben ze domweg nodig. Zo simpel is het. In het uiterste geval zal ik D-MIVD moeten vragen, mensen aan te wijzen. Maar ik hoop en verwacht dat mensen zich vrijwillig zullen melden. Toch?”

Veel BHV-ers in Eibergen

Zo'n *high profile* oefening vond ongeveer tegelijkertijd plaats in en rond het Lkol Letteboergebouw in Eibergen, de thuisbasis van de medewerkers van het Verwervingscentrum van de Afdeling Verbindingsinlichtingen. De bedrijfs hulpverlening van Kazerne Kamp Holterbroek stelt ieder jaar een programma op, dat voorziet in de nodige oefenmomenten. Het aantal VC medewerkers dat deel uit-

IS EEN BRANDALARM!

maakt van de BHV is relatief groot, zo'n 30 mannen en vrouwen. Het verweringscentrum werkt in ploegdiensten, vandaar dit grote aantal.

Ieder jaar wordt een grootschalige oefening georganiseerd waar de lokale gemeentelijke brandweer aan deelneemt, de BHV organisatie, de KMar, de kazernewacht, de MGD en de lokaal facilitaire dienst. Eerder werd in Eibergen voor de locatie van de oefening gekozen voor een gebouw of terrein op de kazerne, zolang het maar niet het Lkol Letteboergebouw was, vanwege het specifieke karakter van de werkzaamheden die daar verricht worden. Maar deze keer heeft het hoofd van het VC speciaal gevraagd de oefening in en rond zijn gebouw te laten plaatsvinden. Hij vindt het juist belangrijk alle BHV'ers bekend te laten maken met dit gebouw en de bijzondere eigenschappen van toegang en beveiliging.

Het scenario zag er 'professioneel' uit: Een schoonmaakploeg wordt 's avonds rond 19.00 uur verrast door een explosie in de technische ruimten in het souterrain, waar ook de generatoren en koelinstallaties staan. Er ontstaat brand die doorslaat naar de kantoorruimten en zelfs naar de hogere verdieping.

Alles is uit de kast getrokken voor deze oefening. Een ploeg LOTUS-slachtoffers (speciaal geoefende mensen die als 'slachtoffer' trainen met hulpverleners) uit Sneek staat helemaal gegrimeerd in de startblokken en de rookgeneratoren en vuursimulators worden in werking gesteld. Het spel kan beginnen. Het ontruimingsalarm loeit door het hele gebouw en het brandalarm wordt gegeven. Er



begint van alles te bewegen. Mensen lopen naar buiten, de bedrijfshulpverlening arriveert en probeert het één en ander te coördineren. Het is een drukte van jewelste, het alarm loeit continu, een bewaker probeert te telefoneren, de ploegcommandant probeert zijn ontruimingstaken uit te voeren en hier tussendoor lopen de observatoren. Vrij snel begint er lijn in de chaos te komen en wordt de situatie duidelijk. Met uitzondering van het rampgebied zelf wordt alles snel ontruimd. Een slachtoffer staat helemaal in paniek op het dak te schreeuwen en wordt door de hulpverleners naar beneden gebracht en verzorgd. Gelukkig arriveert de bedrijfsbrandweer die de leiding neemt totdat de gemeentelijke brandweer aankomt met twee tankautospuiten en een hulpverleningsvoertuig. Het blussen van de brand en redden van de slachtoffers kan beginnen. Uiteindelijk worden er tien LOTUS-gewonden gered. Helaas overleden drie personen (dummy's), door communicatiestoringen waren twee gewonden onnodig lang onopgemerkt gebleven.

Na enkele uren werd het sein 'brand meester' gegeven en was de zeer geslaagde oefening over. Bij de evaluatie bleek maar weer dat procedures niet voor niets worden opgesteld en de oefenen absoluut noodzakelijk is, wil je een echte reddingsoperatie goed laten verlopen.●



Links: MIVD'ers John Vermandel en Tineke Zwarts verzorgen de gewonden



Rechts: Henid Clemencio-Castillo en Tineke Zwarts behandelen een gebroken been

Onder: Na het reanimeren (links) is het tijd om te genieten van het behaalde eindresultaat (rechts)

BHV-COMPETITIE: LEUK EN

Op 11 september j.l. was het zover: de halfjaarlijkse competitie voor bedrijfshulpverleners in deze regio. BHV-teams moesten een 'parcours' van ongelukken afleggen en werden beoordeeld op hun vermogen om deskundig en snel met de uiteenlopende zaken die ze tegenkwamen op hun pad, om te gaan. Deze keer deed er voor het eerst een MIVD-team mee.

De BHV-competitie was bepaald geen activiteit van alleen Defensie: er deden teams mee van ruim twintig organisaties, variërend van verschillende ministeries tot de Haagse Tramweg Maatschappij en de Sociale Werkplaats. En ook de MIVD, zoals gezegd. Alles bij elkaar hadden zich ongeveer 160 BHV-ers verzameld bij Buitenlandse Zaken om de kennis en vaardigheden te testen.

"Deelnemen aan de competitie betekende een parcours of 'baan' afleggen waarin je als team een aantal situaties tegenkomt waarin je kunt laten zien wat je kunt", zegt Bonnie Green. Er waren BHV-banen en EHBO-banen. Per 'situatie' instrueerde een jurylid een team, en beoordeelde vervolgens de verrichtingen van het gezelschap. Kennis van het team werd beoordeeld, kunde werd beoordeeld. Bijvoorbeeld was er een gefingeerde gasexplosie, inclusief 'gewonden'. Gewonden werden uitgebeeld door leden van de vereniging Lotus - een club die zich tamelijk professioneel specialiseert in het uitbeelden van slachtoffers. Bij de 'gasexplosie' werd dus gekeken naar de omgang met een slachtoffer, naar wie wie waarschuwde, welke signalen van het slachtoffer werden opgepikt en wat daarmee werd gedaan.

Er waren uitgebreide voorbereidingen aan de competitie vooraf gegaan. Zó grondig waren de voorbereidingen dat enkele nieuwelingen, die nog geheel



geen ervaring hadden en dus met de neus in de boter vielen, schrokken van het vele nep-bloed dat er vloeide. "Maar toch, als je over die eerste drempel heen bent," vertelt BHV'er John Vermandel, "dan ben je ongelooflijk blij met wat je ziet, wat je leert. Als je een ongeluk ziet gebeuren en iemand in de knel ziet komen, denkt iedereen wel 'doe iets', maar wij weten hoe je ook daadwerkelijk iets kunt doen. Het is een boeiend leerproces." De competitie kende uiteenlopende situaties waarin kennis en kunde werden getest: beenbreuken, buikwonden, reanimatie-toestanden - alles was er. Het MIVD-team deed het goed, aangevoerd door ploegleider Mieke Teunissen scoorde het team uiteindelijk een tweede plaats.

Dat zal me nooit weer gebeuren

Het MIVD-team deed voor het eerst mee. "En dan gelijk al een tweede plaats," zegt BHV'er Joesje Fortuin. "We hebben zelfs gelijk al de Centrale



LEERZAAM!



Organisatie verslagen! Volgend jaar gaan we voor de eerste plaats." De leden van het MIVD-team hebben allemaal een duidelijke motivatie voor het BHV-werk. Sommigen willen 'gewoon mensen kunnen helpen.' Sommigen hebben *gezien* wat er kan misgaan als niemand hulp kan verlenen in een dramatische situatie. "Ik had een neefje van twee jaar oud dat overleed na een ongeluk. Als ik hem toen had kunnen reanimeren, had hij nu nog geleefd. Dat zal me dus nooit weer gebeuren," vertelt een teamlid.

Aan BHV-ers is altijd een gebrek. Ook nu, ook bij de MIVD. "We hebben altijd mensen nodig," zegt John Vermandel. "Ik hoop dat de aandacht die *Ingelicht* nu aan het BHV-werk geeft, mensen op de gedachte brengt om zich ten minste eens te laten informeren. Want geloof me: het is leerzaam én leuk, en het is héél nuttig!"●



NSO komt van de grond

Op 3 december hebben de directeur MIVD, generaal-majoor B. Dedden, en het plaatsvervangend hoofd AIVD, mr T.P.L. Bot, een overeenkomst getekend voor de concrete uitvoering van het gezamenlijke NSO-project van beide diensten.

NSO staat voor Nationale Sigint Organisatie. Sigint betekent 'signals intelligence' ofwel verbindingsinlichtingen: beide diensten werken samen op het vlak van satelliet-interceptie. In de NSO worden de technische ondersteuning op het gebied van satellietinterceptie van de MIVD aan de AIVD, de uitbreiding van de satellietcapaciteit ten behoeve van de beide diensten, alsmede zeggenschap en aansturing belegd. De NSO is een product van het Actieplan Terrorismebestrijding en Veiligheid, dat door de regering werd opgesteld naar aanleiding van 11 september 2001. De projectorganisatie is voorlopig ondergebracht bij de MIVD.

Handen en voeten

Nadat MIVD en AIVD op 26 september j.l. een convenant sloten ter vastlegging van hun samenwerking op het terrein van satelliet-interceptie, behelst de overeenkomst van 3 december een plan van aanpak om de gestelde doelen uit het convenant te realiseren. Het pro-

jectplan geeft de stappen aan die nodig zijn voor de realisatie van actiepunt 18 van het actieplan Terrorismebestrijding en veiligheid, zoals de locatiekeuze voor de uitbreiding van satellietinterceptiecapaciteit en noodzakelijke materieelplannen. Tevens bevat het projectplan een beschrijving van de taken en verantwoordelijkheden van de benodigde projectorganisatie.

"In het kader van het project NSO is er een constructieve samenwerking tot stand gekomen tussen de MIVD en AIVD. Gezamenlijk zijn de stappen geformuleerd zoals die in het projectplan zijn opgenomen," aldus MIVD-directeur Dedden. "Inmiddels zijn we volop bezig de gestelde doelen te halen. Het projectplan legt die werkwijze vast. Nu komt de zaak werkelijk in beweging." Plaatsvervangend AIVD-hoofd Bot voegde hier aan toe: "Hiermee geven we handen en voeten aan de NSO, en nu kan de projectorganisatie ook wezenlijker gaan functioneren."●

Accountmanagement: intensivering en verbreding van de contacten

De bestaande contacten van de MIVD met de krijgsmachtdelen zullen verschuiven van de Haagse staven naar de operationele bevelhebbers. Dit zal duidelijk van invloed zijn op de wijze en mate van uitwisseling van informatie met de krijgsmachtdelen. Tegelijkertijd zullen de contacten met de CDS, door de verruiming van diens bevoegdheden, sterk toenemen. De CDS zal in zijn operationele taak (planning, voorbereiding en uitvoering van vredesoperaties) worden ondersteund door een Defensie Operatie Centrum (DOC). De MIVD vervult daarbij als J2 van de CDS een essentiële rol op het gebied van inlichtingen en veiligheid. Daarnaast zal de MIVD in het kader van het nieuwe besturingsconcept van Defensie ook een nadrukkelijker rol op het gebied van inlichtingen en veiligheid gaan vervullen. Hoe dat qua verdeling van taken en verantwoordelijkheden precies vorm gaat krijgen, is nog onderwerp van bespreking. Met de J2-werkorganisatie is een eerste aanzet gegeven om als MIVD adequaat te kunnen omgaan met bovengenoemde veranderingen. In dit artikel zal nader worden ingegaan op de veranderde taakstelling van het Bureau Accountmanagement bij SAP. Daarbij gaat het niet alleen om veranderingen in het kader van J2, maar ook om de veranderingen in het kader van het nieuwe besturingsconcept van Defensie.

Wijzigingen bij SAP

De Stafafdeling Productie is in de J2-werkorganisatie ingericht met een vijftal bureaus, te weten Beleid en Plannen Hoofdafdeling Productie, Accountmanagement Krijgsmachtdelen, J2 Plannen, Productiebewaking, en Relatiebeheer.

Het Bureau Accountmanagement nieuwe stijl bestaat uit een bureauhoofd en vier accountmanagers voor respectievelijk KM, het Centrum voor Operationele Data en Analyse (CODA; onderdeel van KM-organisatie), de KL/KMar, en de Klu.

De behoeftstellingen voor lopende en komende vredesoperaties, die in het verleden zowel door de Accountmanager CO en de Accountmanager van het leiding krijgsmachtdeel werden afgehandeld, komen nu terecht bij het Bureau J2 Plannen. Als het nieuwe Bureau Productiebewaking adequaat is gevuld en draait zal de administratieve behandeling van ook de J2-gerelateerde RFI's door hen worden overgenomen.

Wijzigingen bij Accountmanagement

De J2-gerelateerde taken zijn dus verplaatst van de Accountmanagement naar J2 Plannen. Dit laat echter onverlet dat de accountmanagers ook in de toekomst een essentiële rol blijven vervullen in het J2-proces. Het zal daarbij echter veel meer gaan om een adviserende en coördinerende rol ten aanzien van de mogelijkheden van inzet van inlichtingenmiddelen zoals beschikbaar bij de krijgsmachtdelen. De MIVD/J2 zal nu namelijk niet alleen moeten adviseren over

Met de reorganisatie van de Haagse staven zullen de contacten van de MIVD met de krijgsmachtdelen en met de Centrale Organisatie op een andere wijze ingevuld moeten gaan worden. De MIVD zal een veel meer centrale rol in het gehele inlichtingen- en veiligheidsveld gaan vervullen.

inzet van MIVD-elementen, zoals een NIC, maar ook over middelen van de krijgsmacht, zoals bijvoorbeeld de inzet van vliegtuigen/UAV's, schepen/onderzeeboten of elementen van het ISTAR-bataljon.

De afhandeling van RFI's in het kader van onder andere oefeningen en de afstemming ten aanzien van de IVD blijft bij de respectievelijke accountmanagers van de krijgsmachtdelen. De afstemming van de IVD met de CO-delen, zoals DAB, Conceptuele Zaken, DICO, IDL, en MGFB zal door het Hoofd Bureau Accountmanagement worden uitgevoerd. De afstemming met de Souchef Operaties ten aanzien van de IVD is neergelegd bij Bureau J2 Plannen.

Verder zullen de accountmanagers zich meer gaan bezighouden met de interkrijgsmachtelijke afstemming van I&V-beleid en doctrine. Hoewel wordt onderkend dat het beperkte aantal accountmanagers nooit in staat zal zijn hier in volledigheid invulling aan te geven, vormen zij een essentiële schakel met de krijgsmachtdelen, alwaar thans

een groot deel van de expertise is belegd. De komende jaren moeten zij onder leiding van het hoofd van het bureau in staat zijn een nadere afstemming richting geven.

De informatievoorziening van en naar de krijgsmachtonderdelen op het gebied van operationele data zal verder worden verbeterd. Hierbij valt onder andere te denken aan informatie-uitwisseling tussen CODA en ISTAR. Besloten is inmiddels dat de accountmanager CODA veel meer dan voorheen inside-out gaat werken en in nauwe afstemming met de krijgsmachtdelen richting moet geven aan de werkwijze in de toekomst.

Hoewel de personeelsvulling van de MIVD primair de verantwoordelijkheid is van AP&O, is onderkend dat krijgsmacht-specifiek advies in deze gewenst is om tot adequate vulling te komen. Deze taak is in de werkorganisatie meer expliciet belegd bij de accountmanagers.

Permanent aanspreekpunt

Ondanks alle nieuwe ontwikkelingen zullen veel van de taken die voorheen ook al bestonden, overeind blijven. De accountmanagers blijven het permanente aanspreekpunt voor de krijgsmachtdelen bij de MIVD, zodat behoeftstellingen binnen de MIVD optimaal kunnen worden toegelicht en de productie zo goed mogelijk daarop kan worden afgestemd, terwijl anderzijds ook de geleverde MIVD-producten bij de krijgsmachtdelen dienen te worden toegelicht. Eventuele discrepanties tussen de overeengekomen kwaliteitseisen en de geleverde producten en diensten kunnen dan zoveel mogelijk worden voorkomen danwel gecorrigeerd.●

MIVD-medewerker ontvangt hoge onderscheiding

Onlangs ontving een functionaris van de MIVD uit handen van de Chef Defensiestaf, luitenant-admiraal Kroon, de Ministeriële Eremedaillon voor Verdienste. De MIVD-functionaris had in 2002 significant bijgedragen aan een operatie waarmee voorkomen werd dat de parlementsverkiezingen in Macedonië door sabotage ontwricht zouden worden.

MIVD VOORKWAM DESTABILISATIE MACEDONISCHE VERKIEZINGEN

Tijdens een onderzoek in het kader van de veiligheid van Nederlands defensiepersoneel in Macedonië ontdekte de MIVD namelijk een complot om de Macedonische verkiezingen door onder meer het plegen van aanslagen te saboteren. De door de dienst verzamelde informatie werd aan andere instanties ter beschikking gesteld, waardoor afdoende maatregelen konden worden genomen om de verkiezingen goed te laten verlopen. Daardoor werd in Macedonië een regeringswisseling mogelijk die recht deed aan de verkiezingsuitslag, waardoor de stabilisatie van het land verder op weg geholpen is. Als het complot was geslaagd, zou de stembusgang onmogelijk zijn geworden en was het oplaaieren van de strijd een kwestie van tijd geweest.

De betreffende functionaris, die sterk aan deze zaak heeft bijgedragen, had wel enigszins de indruk dat er 'iets' ging gebeuren, maar wist niet dat hij daadwerkelijk onderscheiden zou worden. Hij was met een smoes ("voor overleg") naar het departement gelokt, en werd aldaar verrast door een zaaltje vol vrienden, familieleden en collega's. Toen hem daarbij duidelijk werd dat onder meer de CDS en de directeur MIVD aanwezig waren, was het natuurlijk wel duidelijk: "Ik merkte wel dat her en der mensen zich



opeens vreemd begonnen te gedragen. Toen ik een dag voor de uitreiking per mail door het Hoofd Productie werd verzocht naar het 'Plein' te gaan voor overleg, wist ik dat dit een 'speciale sessie' zou worden. Onderweg naar het 'Plein' bereidde ik mijzelf dan ook voor op een officiële toespraak. Maar ik had het idee dat de gebeurtenis als zodanig zou uitmonden in een tevredenheidsbetuiging - je verwacht toch niet een onderscheiding?"

Betrokkene was dus toch wel verrast. Licht blozend



luisterde hij naar de loftuigen die luitenant-admiraal Kroon hem in een toespraak gaf. De CDS stond uitgebreid stil bij de waarde van de operatie, en aanwezige leden van het meestbetrokken MIVD-team keken elkaar niet zonder trots aan. Bij het daadwerkelijk opspelden van de onderscheiding viel er een doodse stilte, betrokkene keek naar de vloer, waarna er een daverend applaus volgde. Een aanwezige Nederlandse topdiplomaat memoreerde in een korte toespraak vervolgens nog hoezeer het succes van deze operatie gewaardeerd wordt. Hij verwees onder andere naar de uitspraak van de Amerikaanse ambassadeur in Macedonië, Butler, die na het MIVD-succes constateerde dat "they have saved the country."

Teamwork

Trots, betrokkene? "Natuurlijk. Heel blij mee. Maar vervolgens weer gewoon aan de slag. Je probeert per slot van rekening gewoon je werk goed te doen. Ik realiseer mij dan ook terdege dat dit niet alleen mijn onderscheiding is. Hiermee wordt toch het hele team onderscheiden - ik werk niet in m'n eentje op 'n eiland. Leuk dat u het vraagt, trouwens, want het mag wel eens gezegd worden: zoiets is ook goed voor de dienst. Hiermee scoort de MIVD wel bij beleidsmakers." ●



en ook geringe maatschappelijke waardering voor het leger, nam in oktober 1844 minister van Oorlog (en generaal b.d.) F.C. List het initiatief om dan ten minste wat symbolische waardering voor de officieren te tonen. Hij stelde aan de inmiddels nieuwe koning Willem II voor, een onderscheiding voor langdurige trouwe dienst in te stellen. Daarnaast wilde hij voor de oudere luitenanten een tractementsverhoging van 100 gulden per jaar. En aldus geschiedde. Het KB waarin één en ander werd geregeld, bepaalde dat het officierskruis jaarlijks op de verjaardag van Willem II (i.e. 6 december) moest worden uitgereikt.

Jenever

Wat is nu de relatie tot jenever? Met zekerheid valt die relatie niet te achterhalen, maar naar het zich laat aanzien was het voor de officieren die in de jaren 1840 het kruis (en in veel gevallen een tractementsverhoging) kregen, gebruikelijk één en ander met jenever krachtig te vieren. Niet verwonderlijk: als je tractement laag is en de maatschappelijke waardering voor je werk gering, en je krijgt ineens een pak geld in handen ter grootte van één of twee maandsalarissen, dan wil je dat wel vieren.

Hoewel het tegenwoordig met die tractementen (en deels met de maatschappelijke waardering) wel meevalt, heeft het jenever-element zijn krachtige historische waarde behouden. Tijdens de uitreiking, afgelopen december door MIVD-directeur generaal-majoor Dedden, kregen twee officieren hun eerste officierskruis. Dedden repte in zijn toespraak van de historische achtergronden van het officierskruis, reikte aan recidivisten hun nieuwe Romeinse cijferspeld uit, en hing de twee 'eerstelingen' een groot houten kruis om de nek waaraan een jeneverglas was bevestigd. Waarna 'eerstelingen', recidivisten, D-MIVD, aanwezige afdelingshoofden alsook een redacteur van dit blad proostten op de uitreiking. Niet lang en veel, wel kort en gezellig.●

Thuisfrontdag bij de MIVD



Op 16 oktober werd bij de CIU de eerste door de MIVD georganiseerde thuisfrontdag gehouden. Deze dag was met name bedoeld voor de partners van MIVD-personeel in Irak.

De partners, kinderen en belangstellende familieleden werden om 10 uur door het hoofd Productie (P) bij de MIVD welkom geheten. In zijn welkomstwoord gaf hij het belang aan van de betrokkenheid van de eenheid voor het uitgezonden personeel. De wetenschap dat het gezin thuis ook goed opgevangen en begeleid wordt, komt het personeel in uitzendgebieden ten goede. De thuisfrontdag speelt hierin een grote rol, en P was dan ook blij dat de MIVD hierin is meegegaan.

Na het welkomstwoord werd door luitenant-kolonel Van Dalen een presentatie gegeven over de taken van de MIVD en de werkzaamheden van echtgenoten, partners en vaders in het uitzendgebied. De materie die hierbij aan de orde kwam was iets te veel voor één van de jeugdige aanwezigen, maar de fotoreportage van de omstandigheden waarin zijn vader zijn werk moest doen, trok gelukkig al weer snel de aandacht. De ongedwongen sfeer waarin de presentatie zich verder ontvouwd had tot gevolg dat er steeds meer vragen en reacties loskwamen.

Na een uitgebreide lunch in het bedrijfsrestaurant werd men in de gelegenheid gesteld om via een beveiligde verbinding de echtgenoten, partners en vaders op te bellen. Helaas lukte het alleen maar om contact te leggen met Basra, maar uit reacties achteraf bleek dat het toch wel indruk had gemaakt. De kinderen van Sigmund H. hadden namelijk op school verteld dat zij met hun vader in Irak hadden gebeld. Niets vreemds eigenlijk - totdat erbij werd verteld dat het met een speciale telefoon was gebeurd.

Ritmeester Van Elten nam het resterende deel van de bijeenkomst het woord, waarbij de nadruk lag op de oorsprong van het conflict en de actuele situatie waarin de medewerkers zich bevinden. Naarmate het verhaal vorderde bleek dit zelfs zo boeiend dat ook de kinderen zich er mee gingen bemoeien. Het was verrassend te horen hoe goed de jonge tieners op de hoogte waren van de geschiedenis en de huidige situatie in Irak. Zelfs tot verbazing van de aanwezige ouders.

Om 15.00 uur werd er nog een foto genomen van het gezelschap, die bij het weggaan aan de echtgenotes, kinderen en familieleden van overste Barry en Sigmund H. werd uitgereikt. De familieleden dankten de MIVD en de medewerkers die deze dag hadden verzorgd, met daarbij het verzoek om vooral met dit soort thuisfrontdagen door te gaan.●

SARAJEVO: GE

Sarajevo ligt op de beide oevers van de rivier de Miljacka in een nauw dal, omgeven door bergen zoals de Treskavica, Bjelasnica, Igman, Trebevic, Jahorina, Ozren en Romanija.

Al vanaf de vijftiende eeuw was Sarajevo een kruispunt van politiek, cultuur en wetenschap. Een bruisende, dynamische stad. Daaraan kwam in 1992 abrupt een einde met de belegering door de Bosnische Serviërs en het Joegoslavische nationale leger (JNA). Het beleg, dat gepaard ging met enorme artilleriebeschietingen, was verwoestend, en eindigde pas na het Vredesakkoord van Dayton, begin 1996.

Sarajevo ligt op de grens van de Moslim Kroatische Federatie (MKF), net tegen de Republiek Srpska aan. Camp Butmir, het hoofdkwartier van SFOR ligt net in de Republiek Srpska.

Voor de oorlog woonden er 500.000 inwoners in Sarajevo, nu ongeveer 200.000. De overkoepelende regering van Bosnië Herzegovina zetelt hier. Sarajevo vormt een internationale gemeenschap. De internationale (gouvernementele) organisaties hebben hier hun hoofdkwartier, zoals de Hoge Ver- tegenwoordiger van de Verenigde Naties. Ook is Sarajevo de thuisbasis voor de vele NGO's, non-gouvernementele organisaties die in Bosnië aan het werk zijn.

Bosnië-Herzegovina: orthodoxen, katholieken en moslims

Het land wil graag tot de EU behoren, maar bestuurlijk is het land nauwelijks op orde. De georganiseerde misdaad loopt als een rode draad door alle politieke partijen heen.

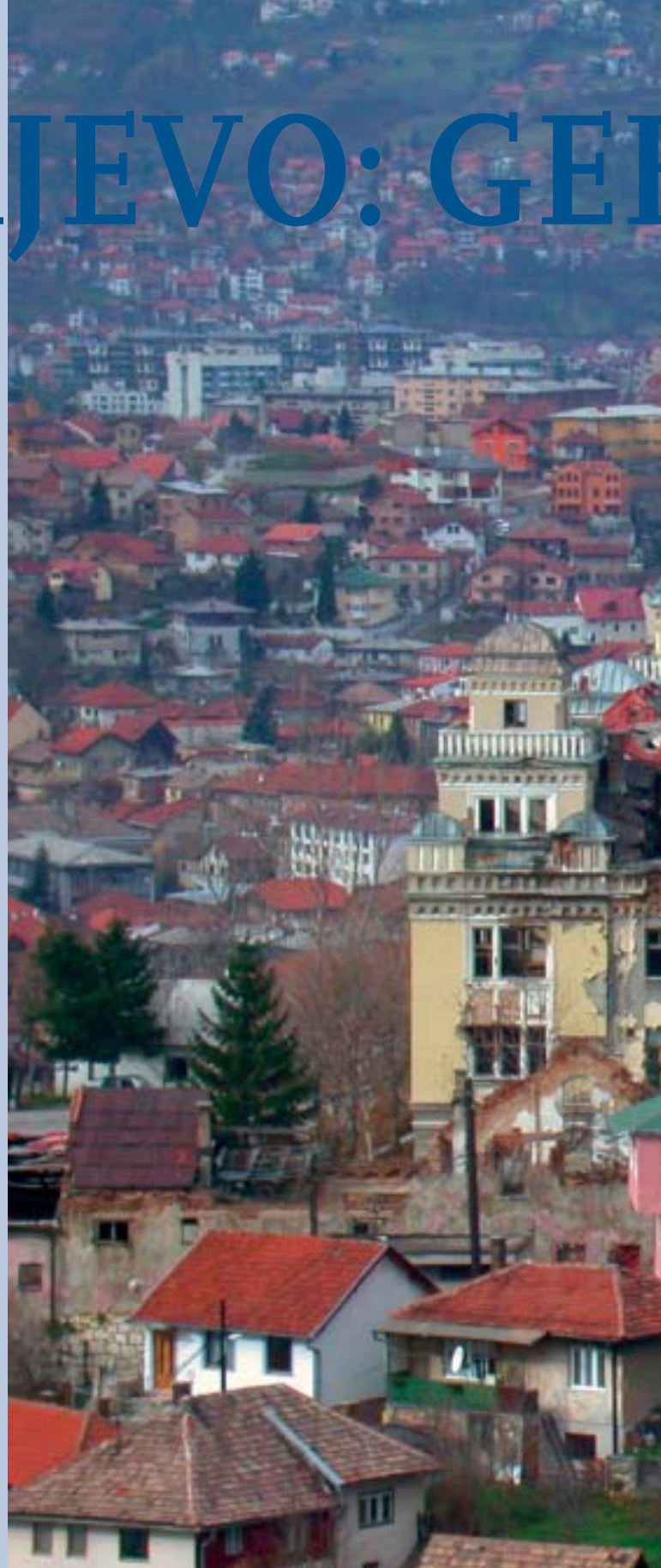
Er zijn Bosnische Moslims, Bosnische Serviërs, Bosnische Kroaten, Kosovo Serven en Albanen. Het is ondoorzichtig en verdeeld. De republiek Srpska (RS) vormt samen met de Moslim Kroatische Federatie (MKF) het land. Er zijn verschillende 'overheden'. Op het allerlaagste niveau is er het dorpsbestuur, gevolgd door gemeentelijk bestuur. Daarna zijn er de kantons of opstina's zoals ze door de RS genoemd worden. Dan volgen de twee entiteitsregeringen (RS en MKF), gevolgd door de overkoepelende landelijke regering die in Sarajevo zetelt.

Sinds de laatste verkiezingen in 2001 is er een coalitie van de Bosnische Moslims (SDA, ook wel Bosniaks genoemd), samen met de mono-etnische Bosnische Serviërs (SDS) en de mono-etnische Bosnische Kroaten (HDZ BIH). En dan zijn er nog de nodige oppositiepartijen.

Het geldt dat het land tot zijn beschik- king heeft, wordt 'verdeeld' door de twee

entiteiten, de Bosnische Moslims en de Bosnische Kroaten. Op staatsniveau zijn er geen inkomsten, het belastingstelsel moet nog worden opgezet en het land is nog niet tot export in staat. Geen geld dus, behalve dan de 'sponsoring' door de georganiseerde misdaad. Misdad en politiek gaan dan ook hand in hand.

Nederlandse militairen zijn al sinds 1992 in Bosnië aanwezig. Al neemt het aantal troepen af, er zitten nu toch nog een kleine 1000 Nederlanders. De militai-



ren van SFOR, inmiddels de 15e lichter, bewaken steeds voor een periode van zes maanden de vrede, veiligheid en stabiliteit in het land. Zij verlenen ook ondersteuning bij demining, wederopbouwprojecten en ondersteunen de vele NGO's in het land. Nederland is verantwoordelijk voor de kantons 6 en de zuidelijke helft van 10. En waar de Nederlandse krijgsmacht zit, vind je ook de MIVD.

Sarajevo komt van het woord saraj of residentiestad. De Turken noemden de stad Sarajove, wat later tot Sarajevo verbasterd is. ●

BROKEN PAREL



De aanwezigheid van de internationale gemeenschap neemt echter af. Er worden minder SFOR troepen gestationeerd. Er zijn al geluiden dat Nederland zich helemaal wil terugtrekken uit Bosnië. Ook het aantal NGO's neemt af, nieuwe crisisgebieden waar hulp geboden is dienen zich in een steeds sneller tempo aan, Bosnië lijkt dan niet zo interessant meer. Het is goed dat de VN en de Europese

Unie het land nog 'coachen' naar een democratie, naar een eenheid. Zonder hen lijkt het echt niet te lukken. Er zijn nog een flink aantal voorwaarden waar Bosnië Herzegovina aan moet voldoen om toegelaten te worden tot de Europese Unie. Tot die tijd moet er nog heel wat gebeuren. Een vertrek van de internationale gemeenschap zou dan ook voorbarig zijn.●



Nadine Oostveen (foto boven) werkt op Camp Butmir in Sarajevo, dit ligt net buiten de stad in de republiek Srpska. Camp Butmir vormt de thuisbasis van het internationale hoofdkwartier van SFOR. Geen enkele SFOR base in Bosnië-Herzegovina kent zoveel nationaliteiten als Camp Butmir. De Bulgaren nemen de bewaking voor hun rekening. De Italianen vormen de militaire politie. Er zijn Sloveense artsen en verplegers. Daarnaast zijn er Amerikanen, Britten, Fransen, Spanjaarden, Turken, Polen, Duitsers, Belgen. In totaal zijn er zo'n 23 verschillende nationaliteiten, militairen en burgers die allen werken, slapen en recreëren op een relatief klein oppervlakte. ●





Hoofd NIC in Sarajevo

Begin juni kwam kapitein Nadine Oostveen aan in Sarajevo. Gevlogen naar Split, vandaar met de auto naar Camp Butmir in Sarajevo. Ze heeft zich goed voorbereid op deze uitzending en is vooral erg betrokken en zeer enthousiast. Al eerder in de Balkan-crisis is Nadine uitgezonden geweest naar Italië, met het luchtmachtsquadron waar ze destijds werkte. Ze heeft zich goed ingelezen en veel gesproken met MIVD'ers die haar in Bosnië zijn voorgegaan. Maar zo in het land zelf werken, waar Nadine op afstand bij betrokken is geweest, is toch wel iets anders. Je rijdt rond en je ziet nog steeds kapotte gebouwen en huizen. Je rijdt rond en ziet veel vriendelijke mensen. Je rijdt rond en je ziet dat er nog zoveel moet gebeuren in het land, zoveel jaren na de oorlog.

Door Martinette Bemelmans-Oonincx

“Eerder gaf ik aan dat voor mijn gevoel, na mijn werk op het squadron, de uitzending naar Italië en mijn werk bij de MIVD, het kringetje met deze uitzending rond was”, aldus Nadine. “Maar nu ik hier bezig ben, ben ik daar niet meer zo zeker van. Vanuit Camp Butmir ben je direct betrokken bij zoveel mensen en zoveel organisaties, dat ik me moeilijk voor kan stellen om straks in Den Haag de draad weer op te pakken”.

Maar iedereen gaat toch op uitzending. Is het niet naar Bosnië, dan wel ergens anders naar toe. Twee, drie keer uitgezonden te worden is niet ongewoon. Achtergebleven collega's zien er niets bijzonders aan. “O, ben je al weer terug?” hoor je vaak in de gang, “nou leuk je weer te zien”. Vervolgens gaat iedereen weer door met het dagelijkse werk. Maar is een uitzending wel zo gewoon? Hoe breng je je tijd door en hoe pak je daarna de draad weer op?

Om daar achter te komen ben ik afgereisd naar Nadine in Sarajevo en heb ik haar een aantal dagen gevolgd.

In de directe omgeving van het vliegveld van Sarajevo zijn nog veel kapotte huizen. Dat is het eerste wat ik zie, wanneer Nadine met me naar het Hoofdkwartier van SFOR, Camp Butmir rijdt. Aan de poort zie ik dat Butmir wordt bewaakt door Bulgaarse militairen. In een apart hoekje van het kamp ligt NIC Village. Hier zijn de NICs (Nationale Inlichtingen Cellen) van verschillende landen aan het werk.

We komen aan bij het Nederlandse NIC, dat bestaat uit een aantal aan elkaar geschoven containers met een hek

erom heen. Het is aan de buitenkant niet groter dan zes bij acht meter. Binnen zijn een aantal werkkamers, een keuken en toilet, een ruime briefingroom en een huiskamer, al moet je je daar niet al te veel van voorstellen.

Het is zondag en we zitten in de 'huiskamer' bij te praten wanneer de telefoon gaat. “Den Haag” belt om wat laatste informatie door te geven. Het werk gaat hier zes tot zeven dagen per week door, van 's-ochtends vroeg tot 's avonds laat. Nadine vertelt dat het werk op zich goed te doen is met tenminste drie personen. “Ik breng veel werkbezoeken in het land en je reist hier altijd met z'n tweeën. Gelukkig krijgen we erg veel steun vanuit Nederland en collega's van het regiobureau, belast met speciale projecten, komen op gezette tijden om te helpen”.

De sociale contacten op Camp Butmir, een militaire gemeenschap met ruim 1500 mensen, beperken zich goeddeels tot de medewerkers van de andere NICs. Met name de omgang met de Spanjaarden en de Zweden is makkelijk en leuk. Het NIC fungeert als liaison tussen SFOR en de MIVD, de werkcontacten met SFOR zijn goed. De sociale omgang met de Nederlanders die tot SFOR behoren, is een stuk minder. “Dat komt met name omdat wij individueel uitgezonden zijn en niet met de SFOR groep roteren. De manier waarop wij ons werk uitoefenen is anders. We kunnen ons vrij bewegen in het land, we bepalen zelf of en wanneer we ergens heen gaan. Dat stuit wel eens op onbegrip bij de Nederlanders hier”, legt Nadine die zondagavond uit.

Deze uitzonderingspositie van de medewerkers van het NIC blijkt later in de week ook, wanneer de comman-



werk, per NIC verschillen alleen de interessegebieden.

Iedereen werkt en woont op Camp Butmir. Tijdens mijn bezoek verblijf ik er ook. Na het inboeken rijden we via de wasserette waar ik een vuilniszak krijg met schone lakens, een kussen en een deken. Ik bof, want in één van de slaapbarakken krijg ik een kamertje alleen. Een stalen bed, kast en bureau. In de hoek een emmer en bezem. Wat een idee, dat je zo'n ruimte zes maanden lang je thuis mag noemen! Werk en privé-leven, voor zover je hier van kunt spreken, zijn verweven in lange dagen, die vaak pas om 23.00 uur ophouden. De medewerkers van het NIC werken, sporten, eten en ontspannen zich in Camp Butmir. Om wat vrije tijd te doden, heeft Nadine een tijdlang Spaanse les gekregen van een kapitein van het Spaanse NIC. Allebei namen ze deze 'ontspanning' heel serieus. Zo doet iedereen wel iets op het kamp en helpt de internationale gemeenschap elkaar. Het is leuk om rond te rijden op het kamp. Alle landen, en dat zijn er ongeveer 23, hebben zo hun eigen tintje aan hun gebouwen gegeven. Ook de voertuigen komen uit

♦ dant van het Nederlandse contingent (C-Contco), luitenant-kolonel Stallinga op werk- en kennismakingsbezoek bij het NIC is. Een belangrijk deel van zijn werk is het onderhouden van de contacten en het monitoren van ontwikkelingen. Als een soort 'welzijnswerker' wil hij graag openlijk en vrij met Nederlandse militairen kunnen communiceren. Hoe dit precies loopt met het NIC en de positie die de MIVD met het NIC op Butmir inneemt, is hem niet helemaal duidelijk. Hij gaf aan dat hij wel een algemene I & V briefing heeft gekregen op de School voor Vredesmissies, maar dat een diepere voorbereiding door de MIVD wel gewenst was geweest.

Nadine licht enthousiast de taken van het NIC toe. "Zie het als de vooruitgeschoven post van de MIVD. Het NIC valt onder de MIVD, niet onder het hoofdkwartier van SFOR. We volgen de ontwikkelingen in het land op het militaire, politieke en economische vlak en in mindere mate op humanitair opzicht. Daar maken wij een assessment van en rapporteren dagelijks aan de MIVD in Den Haag. We hebben een oranje lijn, wat zoveel betekent dat we contact onderhouden met alle Nederlandse inlichtingenfunctionarissen in het gebied, zoals SIV team in Bugojno, de J2 op het HQ SFOR, de S2 en G2 op Banja Luka.

Het lukt Nadine om de zorg van de Nederlandse contingentscommandant voor een groot deel weg te nemen, dat de medewerkers van het NIC los staan van SFOR en dat hij Nadine niet kan rekenen tot "de militair in het uitzendgebied". De samenwerking

maar ook de sociale contacten, zo benadrukt Nadine, heeft ze vooral met de medewerkers van de andere NIC's, die tenslotte allemaal in dezelfde positie verkeren. Alle NIC's zijn nationaal aan het



de deelnemende landen. Zo zie je Amerikaanse fire-trucks en Italiaanse carabinieri rondrijden, het is maar net welke taak ze uitvoeren.

Uit alle gesprekken die ik met haar heb, blijkt wel hoe enthousiast Nadine is en hoe intensief ze bij haar werk betrokken is. “Het inlichtingenvak en het werk als Hoofd NIC doe je niet vanachter je computer” zegt ze stellig. Om het land een beetje te begrijpen is het nodig om veel te reizen en te praten met mensen. Niet alleen met de lokale bevolking, maar zeker ook met de medewerkers van de veldkantoren van de diverse organisaties die in dit land aan het werk zijn”.

Het valt op Camp Butmir op dat er nogal wat lokale mensen werken en ik vraag me af hoe je daar als militair mee omgaat. Het antwoord op mijn vraag krijg ik later wanneer we op bezoek zijn bij het CIV team van de MIVD op Bugojno. Iedere maand brengt Nadine een werkbezoek aan Bugojno en deze keer gaan we één dag op en neer. Ik kom er achter dat je in dit gebied maar langzaam verplaatst. De gemiddelde snelheid is ongeveer 50 km per uur, je moet er dus veel tijd voor uittrekken wil je reizen in



dit land. En dat terwijl er al heel wat aan de infrastructuur is verbeterd.

We rijden door het kanton 6 van de Moslim Kroatische Federatie (MKF), wat een zogenaamd etnische gemengd kanton is. Er zijn ongeveer evenveel Bosnische Moslims als Bosnische Kroaten, de Bosnische Serviërs zijn hier overduidelijk in de minderheid. Slechts mondjesmaat lijkt er iets terecht te komen van de terugkeer van mensen naar hun oude woonomgeving. De terugkeerpolitiek wordt hier door talrijke factoren bemoeilijkt. Als vluchtelingen al terugkeren, is het voornamelijk naar meerderheidsgebieden, wat de huidige etnische verdeling alleen nog maar benadrukt.

We komen voornamelijk door dorpen waar moslims wonen. Nadine wijst de vele moslimgraven aan, waaraan je een moslimdorp ‘herkent’. Begraafplaatsen zie je eigenlijk overal, aan de rand van een dorp of op een open plekje midden in een dorp, daar waar maar plek is. Nadine vertelt dat de aanwezigheid van de vele graven haar ook zo opviel in het begin van haar uitzending. Het staat, zo vertelt ze, in schril contrast met de mooie omgeving. Want mooi is het land zeker. Wat voor haar ook zo moeilijk te rijmen valt, is dat de bevolking zo vriendelijk en behulpzaam is, dat beeld klopt niet met de vele oorlogsmisdaden die er gepleegd zijn.

Nadine rijdt met gemak door het land. Ik vraag of ze nooit bang is, of zich bedreigt voelt. “Nee”, antwoordt ze, “dat valt reuze mee. Wanneer je in uniform reist, voel je je in sommige dorpen niet zo veilig, je weet dat ze (gezochte) oorlogsmisdadigers

beschermen. Maar niemand valt je lastig en in Sarajevo voel ik me veilig op straat, ook ’s avonds laat. Ik heb een aantal keren bergwandelingen gemaakt met een gids. Ik vind het zo’n mooi land en er is zoveel te zien, bang zijn is niet eens in me opgekomen. Wat je wel eens merkt, is dat mensen zich niet veilig voelen, maar dat is meer vanwege de georganiseerde misdaad dan iets anders. Volgens Nederland is het geen SFOR-taak om hier iets aan te doen. Andere landen kijken hier iets anders tegen aan. Ik denk dat de bevolking daarom al te graag wil dat SFOR nog een tijdlang blijft in Bosnië. Je merkt overigens wel dat zodra de militaire aanwezigheid wat afneemt, uitingen van nationalistische gevoelens toenemen”.

Hierover hoor ik ook het één en ander in Bugojno. In tegenstelling tot het internationale Camp Butmir, is Bugojno een Nederlands oord, met Nederlandse militairen en Nederlandse voertuigen. Er staat een kerk en natuurlijk ontbreekt de molen niet. Het is leuk de collega’s van de MIVD in deze omgeving te zien, ze zijn duidelijk in hun element. Het wordt me duidelijk dat de taak van het CIV-team is, de commandant van Bugojno te voorzien van advies, al blijft veiligheid zijn verantwoordelijkheid. Het is ook de taak van het CIV-team om de commandant te brieven hoe om te gaan met het lokale personeel. Ook de zogenaamde *Force Protection* is een verantwoordelijkheid van CI. Al pratend blijkt dat het waarborgen van de veiligheid overal in terugkomt. De rol van de KMar en de European Police Mission (EUPM) wordt me



duidelijk. Op Bugojno zijn medewerkers van de Koninklijke Marechaussee gestationeerd, die in het land regulerend optreden voor de Nederlandse militaire gemeenschap. De EUPM heeft een heel ander mandaat en helpt onder andere met de opbouw van een trainingsprogramma en heeft een adviserende rol om de politiemacht op staatsniveau op te zetten.

De dagen van het CIV-team zijn goed gevuld. Ze zijn zes dagen per week in touw en altijd aanwezig. Iedere ochtend begint met de 'morning prayer' door de bataljonstaf. Het team is er vooral om de belangen van SFOR en de integriteit van 'onze mensen' te waarborgen. Er zitten in Bosnië ongeveer duizend Nederlanders, en dat op enkele CIV-medewerkers!

Het is jammer dat we niet op Bugojno kunnen blijven, er is nog zoveel te zien en te horen. Maar voor Nadine begint de volgende dag alweer vroeg met een afspraak, dus rijden we terug, grotendeels in het donker. Een voordeel daarvan is, dat je niet ziet hoe vervuild sommige stukken van het land zijn. Afval wordt buiten neergegoid, vooral de rivieren moeten het ontgelden. Het is doodzonde te zien hoe het vuil zich langs de oevers heeft opgehoopt.

Terug in Sarajevo blijkt hoe Nadine bezig is het NIC-netwerk zo groot mogelijk en standvastig te maken. Ze heeft op gezette tijden afspraken met medewerkers van internationale organisaties en heeft regelmatig een onderhoud met de Nederlandse ambassadeur in Sarajevo. Nadine: "Continuïteit is erg belangrijk. De wetenschap dat mijn opvolger niet weer van vooraf aan hoeft te beginnen, is mijn uitgangspunt geweest toen ik hier begon.

Sarajevo vormt een grote concentratie van internationale organisaties waar je je voordeel mee doet. De medewerkers van deze organisaties hebben hun veldkantoren over het land verspreid, zij hebben een schat aan kennis over het land en de mensen. Ik vind het niet alleen nuttig daar voor het werk goede contacten mee te onderhouden, maar ik vind het zelf leuk, je doet een schat aan ervaring op".

Nadine is getuige geweest van het opgra-

ven van een massagraf in de buurt van Zvornik, CRNI VRH. Het graf bestond uit moslims uit omgeving, gemengde stellen, vrouwen en baby's. In totaal zijn er 648 mensen opgegraven. "Dit is op mijn netvlies gebrand. De mensen die om het opgravingsgebied heen stonden of in de buurt van het terrein, in de hoop dat ze werden binnengelaten hebben vooral veel indruk op mij gemaakt. Al die mensen stonden daar dagenlang, in de hoop wat zekerheid te krijgen over hun vermiste familieleden. Het ICMP heeft dit onderzoek met hulp van lokale archeologen geleid. Nederland heeft hieraan door sponsering aan bijgedragen.

Nadine: "Je ontmoet zoveel mensen tijdens een uitzending, SFOR, EUPM, noem maar op, iedereen is bezig met de opbouw van het land, en ergens komen al die puzzelstukjes bij elkaar. Ik ben erg blij dat ik daar een stukje aan kan bijdragen".

We rijden nog wat in de omgeving van Sarajevo rond voordat ik weer vertrek. De ramadan is net afgelopen en Moslims schieten veel in de lucht, als uiting van vreugde tijdens de suikerfeesten. Nadine adviseert maar niet te veel uit de auto te gaan, een advies dat ik graag opvolg! Het verschil tussen de behuizing van Bosnische Moslims en Bosnische Serven is opmerkelijk. Eén straat die we doorrijden is wel erg typerend, de flats aan de linkerzijde zijn opgeknapt en worden door moslims bewoond. In de flats aan de overkant zie je overal nog grote gaten, er zijn woningen zonder ramen en buiten zie je veel afval. Hier wonen Servische families. De Serven hebben het altijd al minder gehad dan de Moslims, ook nu lijken ze minder steun te krijgen.

Wanneer we bij het vliegveld aankomen, valt de muurtekening 'Europe for Sarajevo' op. "Die hulp hebben ze zeker nog nodig", zegt Nadine bij het afscheid. Ze vindt het moeilijk Sarajevo binnenkort zelf te verlaten.

Inmiddels is Nadine Oostveen weer terug in Nederland. Ik bewonder de manier waarop Nadine deze uitzending is doorgekomen. Ik denk dat ze haar draai zeker weer vindt.●

Ambassadeur Bosscher: betrokken bij bestuur Bosnië

"Mijn collegae bij Buitenlandse Zaken vroegen nog schertsend wat ik fout had gedaan om in Bosnië geplaatst te worden als ambassadeur", lacht Rob Bosscher. "Maar op welke post maak je in feite deel uit van het bestuur van een land. Dit is een uniek land en een unieke post". Zo begint het korte gesprek met de hoogste politieke vertegenwoordiger van Nederland in Sarajevo.

De situatie in dit land is wezenlijk anders dan in andere landen, vanwege de aanwezigheid van Nederlandse troepen, de internationale gemeenschap en NGO's. In feite bestuurt de internationale gemeenschap dit land. Ambassadeur Bosscher is ruim twee jaar geleden geplaatst in Bosnië. Hij heeft een goede informatiepositie in het land. Bosscher is, als lid van de Steering Board betrokken bij het dagelijks bestuur van het land. Paddy Ashdown, de Hoge Vertegenwoordiger van de VN is voorzitter van de Steering Board, waar de meest uitlopende zaken variërend van het omroepbestel tot het tot stand brengen van het belastingstelsel aan bod komen. Er wordt geen besluit of initiatief genomen zonder Ashdown.

"Het uiteindelijke doel van de internationale gemeenschap en niet op de laatste plaats Bosnië- Herzegovina zelf, is de toetreding van BiH tot de Europese Unie," aldus Rob Bosscher. "Hierbij is nog een lange weg te gaan. Er is een haalbaarheidsstudie gemaakt, om te zien of Bosnië hier rijp voor is. Uit deze studie blijkt dat er nog zeker aan zestien voorwaarden moet worden voldaan, voordat er aan toetreding gedacht kan worden. De leiders van dit land moeten dus hard aan het werk. De wil is er wel, maar de besluitvorming in dit land in ieder opzicht bijzonder complex. Zo gaat



bijvoorbeeld de Defensiehervorming nog veel te langzaam, ondanks het Partnership for Peace programma waarmee een toetreding tot de NAVO in de toekomst bereikt kan worden. Die toetreding is een eerste stap, waarmee ze kunnen laten zien dat ze in staat zijn om te voldoen aan al die voorwaarden. Momenteel is Defensie nog een gedeelde verantwoordelijkheid van de internationale gemeenschap, een lokale Commissie van Defensiespecialisten en lokale defensieautoriteiten. Bosnië heeft nu nog drie lokale ministers van Defensie (van de twee entiteiten en de overkoepelende regering). Dit moet omgevormd worden tot één centraal ministerie van Defensie met één centraal commando en (uiteindelijk) één leger.

De OHR heeft een exit-strategie opgesteld voor Bosnië. Op federaal, maar ook op entiteitniveau moet wetgeving worden geïmplementeerd voordat het land op eigen benen kan staan. De huidige en toekomstige leiders moeten een gevoel voor verantwoordelijkheid voor hun eigen land krijgen, ze moeten het dan echt zelf gaan doen”, betoogt Rob Bosscher.

De internationale hulpverlening neemt in Bosnië af, al geeft Nederlandse Ontwikkelingssamenwerking ook in 2004 nog een behoorlijk bedrag aan Bosnië. Met concrete hulpverlening op lokaal niveau wordt veel winst geboekt. De militairen uit de verschillende landen in Bosnië weten op lokaal niveau veel te bereiken. Bosscher vindt de CIMIC projecten, uitgevoerd door militairen van het Nederlandse contingent een goed voorbeeld. “Hier zie je een goede samenwerking met de lokale bevolking. Het mes snijdt hierbij aan twee kanten. De scholen, wegen en elektriciteitsvoorzieningen die gebouwd worden, zorgen voor stabiliteit onder de bevolking. Maar ook op bestuurlijk niveau wordt er wat bereikt. Zo helpt de Koninklijke Marechaussee met de opbouw van het politie-apparaat.”

De ‘militaire’ contacten ervaart Bosscher als buitengewoon positief. Nooit eerder heeft hij zo samengewerkt. De ambassade heeft zelf geen militaire attaché, maar onderhoudt intensief contact met de Nederlandse attaché in Zagreb, want, zo voegt Bosscher toe, vanuit Kroatië is één en ander soms moeilijk te monitoren.

Tot nu toe vindt ambassadeur Bosscher zijn plaatsing in Bosnië bijzonder leuk. Hij ziet uit naar de werkzaamheden in 2004, waarin Nederland het voorzitterschap van de Europese Unie overneemt. Dit geeft een extra dimensie aan zijn taken. Met het oog op deze ontwikkeling ziet hij de MIVD als een strategische partner.

Bosscher gaat er zelf van uit nog zeker tot 2005 in Bosnië te kunnen blijven. “Het voordeel van een langere plaatsing, zoals wij die op de ambassade kennen,” besluit Bosscher, “is dat je ontwikkelingen in een langduriger kader kan plaatsen, je ontdekt dan trends die wellicht niet te zien zijn bij een kortere uitzending”. ●



NIEUWE AANPAK BIJ P&O: PROJECT P&O 2000+



Menigeen heeft ze weleens gezien, de posters van *P&O 2000+* die in liften of aan muren hingen. Menigeen las dat P&O bezig was met een moderniseringsslag, en dat het uitvoeringsprogramma 2000+ heet. Maar wat is nu eigenlijk het project P&O 2000+?

Het project P&O 2000+ moet ertoe leiden dat alle P&O-diensten binnen Defensie op een eenduidige manier werken. Om dit te realiseren worden defensiebreed dezelfde processen, beleidsregels, begrippen en procedures ingevoerd. Verder worden standaard rollen en functietypes gedefinieerd en beschreven. Tot slot zal ter ondersteuning van de P&O-diensten één defensiebreed integraal, eigentijds informatiesysteem worden ingevoerd.

Momenteel hebben alle zes defensieonderdelen (KLu, KL, KM, KMar, CO, DICO) eigen informatiesystemen in het P&O-functiegebied. Bij elkaar zijn dit er vele tientallen. Een 13-tal van deze P&O-informatiesystemen, binnen het P&O-functiegebied veruit de belangrijkste, worden straks door één P&O-informatiesysteem vervangen. Voor de overige P&O-informatiesystemen moet in een aantal gevallen interfaces met het nieuwe informatiesysteem worden gebouwd. Momenteel hanteren de defensieonderdelen ook elk verschillende werkwijzen bij processen als selectie,

aanstelling en beoordeling. Dit zal straks eveneens defensiebreed op dezelfde manier gaan gebeuren.

Van zes naar één ...

Anders gezegd, we gaan van zes verschillende werkwijzen naar één - met daarbij ook één algemeen P&O-informatiesysteem - en dat voor alle P&O-processen. Daarmee moeten de defensieonderdelen straks dezelfde zaken kunnen afhandelen als ze nu met hun eigen systemen en werkwijze doen. Dat vergt dus een intensieve afstemming, waar tientallen P&O-medewerkers van alle defensieonderdelen aan meewerken.

PeopleSoft en 'best practices'

Om deze operatie betaalbaar en hanteerbaar te maken, is gekozen voor de invoering van een op de commerciële markt beschikbaar pakket, te weten PeopleSoft. We gaan dus geen eigen software meer speciaal voor Defensie ontwikkelen. Bij PeopleSoft wordt een beschrijving geleverd van alle gangbare P&O-processen, zoals die volgens de ervaringen in het bedrijfsleven het beste kunnen worden ingericht, de zogenoemde 'best practices'. Deze *best practices* fungeren als uitgangspunt voor de standaardprocessen die Defensie invoert. Alleen in uitzonderingsgevallen wordt aan PeopleSoft of aan de *best practices* nog iets veranderd om ze aan de specifieke situatie van Defensie aan te passen.

De voordelen voor de P&O-organisaties liggen op heel verschillende gebieden:

Standaardgegevens hoeven straks maar één keer te worden ingevoerd, dit kost minder werk en vermindert de kans op fouten. Een uniforme werkwijze met goed vergelijkbare gegevens vergemakkelijkt de samenwerking tussen de defensieonderdelen. De rapportages aan de leiding van Defensie komen makkelijker en sneller tot stand en zullen betrouwbaarder zijn. Er hoeft straks nog maar één systeem te worden beheerd, dit is veel doelmatiger en goedkoper dan de huidige situatie.

Ook de opleidingen voor P&O-functies kunnen straks voor een belangrijk deel gezamenlijk gebeuren.

De voordelen voor de individuele P&O-medewerker en commandanten zijn meer waardering van defensiepersoneel voor kwalitatief betere en persoonlijkere service op P&O-gebied, certificering van P&O-werk middels civiele opleidingen, gebruik maken van civiele kennis en een ondersteunend informatiesysteem.

Standaardisering is echter geen doel op zich. In wezen gaat het om een verdere professionalisering van de P&O-diensten. De bedoeling is dat ze doelmatiger zullen gaan werken en vervolgens dat ze door het inzetten van een eigentijds informatiesysteem een (nog) betere dienstverlening kunnen geven. Dat is niet allemaal in één keer te bereiken. Daarom is het project in twee stappen (ofwel plateaus) ingedeeld:

Eerste plateau: basisadministratie

Bij het eerste plateau staat het invoeren van een gemeenschappelijke 'Basisadministratie' centraal.

Altijd behoefte aan contact met de achterban

Onder 'Eerste Invoering Basisadministratie' valt het invoeren van defensiebrede gestandaardiseerde processen, beleidsregels, standaard rollen en functietypes, een gemeenschappelijk begrippenkader en een volledig gestandaardiseerd P&O-Informatiesysteem. Per 1 april 2004 wordt PeopleSoft ingevoerd bij de Klu en de CO. Per 1 juli a.s. staat de overgang voor de KL gepland en per 1 oktober 2004 zal de KM de conversie maken naar PeopleSoft.

Tweede plateau: informatievoorziening en professionalisering

Na het inrichten van de gemeenschappelijke basisadministratie volgt een tweede stap.

Hierbij zal de informatievoorziening worden ingezet om de P&O-functie binnen Defensie verder te professionaliseren. Denk hierbij aan de invoering van bijvoorbeeld competentie-management of de mogelijkheid van employé selfservice.

Meerjarenoperatie

Al met al gaat het om een enorme operatie, waar enkele jaren voor nodig zijn. Om te beginnen moeten het pakket PeopleSoft en de processen zo worden ingericht dat alle defensieonderdelen ermee uit de voeten kunnen. Om dit alles in goede banen te leiden is veel voorbereiding, planning en overleg met alle betrokkenen nodig evenals een projectorganisatie die dit aanstuurt en de voortgang bewaakt.

Ambitieuw maar niet onrealistisch

De met het project beoogde doelstellingen zijn ambitieus, maar zeker niet onrealistisch. Wel moet bedacht worden dat de uitgangssituatie bij elk defensieonderdeel anders is. Elk defensieonderdeel heeft momenteel zijn eigen P&O-organisatiestructuur en P&O-bedrijfsvoering, veelal ondersteund door maatwerk informatiesystemen.

Deze diversiteit in de uitgangssituatie vormt misschien wel het meest complexe, of toch zeker het meest uitdagende gegeven van het project. Er zijn vanuit de P&O-organisaties coaches opgeleid die vervolgens de implementatie van PeopleSoft zullen begeleiden. Bij de MIVD zijn dit Boudewijn Notenboom en Monique van der Meide van P&O.●

Nu ik dit opschrijf moet Kerstmis 2003 nog komen, maar op het moment dat u dit onder ogen krijgt is zelfs de jaarwisseling al weer even achter de rug. Daarom begin ik deze column met u namens de gehele Medezeggenschapscommissie de beste wensen over te brengen voor een gelukkig en gezond 2004. Ik wens u van harte toe dat dit jaar u alles zal brengen wat u ervan verwacht. Dat geldt in sterke mate ook voor uw privé-leven. Dit heeft voor velen behoorlijk te lijden onder de intensieve werkzaamheden die de MIVD vraagt van zijn medewerkers. Daarbij worden er ook nog geregeld medewerkers uitgezonden op buitenlandse missies die naast lange afwezigheid van huis ook nog een zekere mate van gevaar met zich mee brengen.

Door Jaap van Tuyll

De MC heeft tot doelstelling de belangen van de medewerkers van de MIVD te behartigen. Om dat in goede banen te leiden bestaat er een regeling: het Besluit Medezeggenschap Defensie (BMD). Dit besluit regelt de rechten en plichten zowel van de MC als van de directie tegenover de MC. Daarmee zijn de formele verhoudingen beschreven die er in het kort op neerkomen dat de MC over allerlei zaken vragen mag stellen en dat de directie verplicht is de MC over een groot aantal zaken uit eigen beweging te informeren. Daarnaast dient de directie de MC advies te vragen indien er op bepaalde terreinen (beschreven in die BMD) maatregelen voorgenomen worden.

Dit gehele traject van vragen stellen, informatie verschaffen en adviezen vragen verloopt op zich goed, maar het kenmerkende daarvan is dat het zich uitsluitend afspeelt tussen de MC en de directie van de MIVD. De MC heeft daarnaast de sterke behoefte contacten te onderhouden met de achterban. Die achterban, dat bent u allemaal. Het gaat dus echt van de beleidsmedewerkers in Den Haag tot de computerbeheerders in Eibergen en van de beheerders van het interceptiestation tot de veldwerkers. De MC behartigt al hun belangen en om dat goed te kunnen doen is het heel belangrijk dat de achterban van zich laat horen. Daarom doe ik een beroep op iedereen om de MC niet te vergeten.

Laat van u horen!

Indien u ideeën heeft voor belangenbehartiging door de MC, laat van u horen en benader één van de MC-leden. Hoewel we niet in alle bedrijfsonderdelen vertegenwoordigers hebben, zijn de MC-leden redelijk verspreid over de organisatie. Indien u niemand dichtbij kunt vinden, kunt u mij altijd benaderen. Hoewel we geen onbeperkte bevoegdheden hebben, zullen we ons best doen voor uw belangen op te komen, zolang dat binnen onze mogelijkheden ligt.

Verder heeft de MC niet alleen de behoefte maar zelfs de plicht zijn achterban te informeren over wat de MC heeft gedaan ten behoeve van die achterban. Daarvoor worden verschillende middelen gebruikt, waarvan deze column er één is. Andere middelen zijn de openbaarheid van de MC-vergaderingen (iedere MIVD-medewerker kan deze vergaderingen bijwonen), de verspreiding van de verslagen van de MC-vergaderingen en openbaarmaking van MC-stukken via het MIVD-intranet. Dit laatste middel werkt helaas nog niet helemaal zoals we dat graag zouden wensen, maar er wordt gewerkt aan verbetering en ik heb er vertrouwen in dat binnenkort ook deze mogelijkheid goed zal gaan werken.

Zoals u hierboven gelezen hebt, bent u als lid van onze achterban belangrijk voor ons. Ik hoop dan ook dat wij in 2004 in uw belang kunnen profiteren van uw steun en bijdragen.●

Industrieveiligheidsdag weer groot succes

Op 23 oktober j.l. was het weer zover: de jaarlijkse Industrieveiligheidsdag van ACIV. Eénmaal per jaar organiseert de sectie Industrieveiligheid van ACIV een bezoekersdag voor het defensie-gerelateerde bedrijfsleven. Er worden dan lezingen gegeven over veiligheidsaspecten voor bedrijven, er is discussie, en er vindt een 'ludieke' activiteit plaats.

Ongeveer 80 deelnemers hadden zich op de Beeckmankazerne in Ede verzameld. Leidinggevend uit de veiligheids sfeer van uiteenlopende bedrijven luisterden aandachtig naar lezingen over bedrijfsveiligheid. Met name de risico's van spionage kwamen aan de orde: hoe kun je signalen ervan onderkennen, wat is er tegen te doen? Over dit onderwerp brengen MIVD en AIVD binnenkort een gezamenlijke brochure uit - buitenlandse spionage, gericht op hoogwaardige technologische kennis lijkt de laatste jaren sterk toe te nemen.

Hoewel verscheidene deelnemers te kennen gaven dat het met 'hun' veiligheid wel goed zat, bleek ACIV ze toch te kunnen verrassen met (ongebruiceerde) voorbeelden van onvoldoende organisatie in de veiligheid van bedrijven alsook met voorbeelden van bijzondere kenmerken van het gedrag van mensen die later als spion ontmaskerd werden.

"'t Was wel een eye-opener, deze ochtend," vertelde een deelnemer. Je gaat er toch een beetje van uit dat spionage in jouw omgeving eigenlijk niet kan, maar als je ziet hoe het in sommige organisa-

ties geregeld is met *need-to-know* en *need-to-be*, dan zie je inderdaad gaten vallen in de veiligheid."

'Je gaat er wel beter op letten'

"En dat zijn natuurlijk wel de gaten waar iemand die kwaad wil, gebruik van maakt," valt een andere deelnemer hem bij. "Je zult maar een buitenlandse delegatie op bezoek krijgen, en er worden op het laatste moment personen aan de delegatie toegevoegd, of een bezoeker zwerft 'per ongeluk' door het gebouw. Of je krijgt vreemde uitnodigingen voor congressen en seminars waarbij men ook nog alles voor je wil betalen - 't hoeft niet altijd 'slecht' te zijn, maar je gaat er wel beter op letten. En helemaal als je leert hoe er samenhang tussen bepaalde signalen is."

Naast de studieuze aspecten van de bijeenkomst was er ook tijd voor fun: schietsimulaties op de Mauritskazerne, eveneens in Ede. 'Schieten' met een Dimaco in de schietbioscoop, bijvoorbeeld. En bovendien bleek de ACIV-industrieveiligheidsdag ook dit jaar weer heel geschikt voor de aanwezigen om het eigen sociale 'netwerk' nog eens te onderhouden. Majoor Dick Hoed, organisator van de Industrieveiligheidsdag, is in elk geval heel tevreden. "Je spreekt elkaar weer eens, je wisselt informatie uit, en we kunnen als MIVD ook daadwerkelijk nuttige inzichten genereren waar velen iets mee kunnen." ●

J2 EN DE I

In de vorige editie van INGELICHT bent u geïnformeerd over het J2-reorganisatieproces. Dit proces moet leiden tot een 'operationalisering van de MIVD.' In het kader van dit proces vinden binnen de Current Intelligence Unit, van de Afdeling Analyse en Rapportage ingrijpende wijzingen en verbouwingen plaats.

Op dit moment heeft de CIU tot taak om te voorzien in een 24-uurs waarschuwingcapaciteit op het gebied van *Indicator & Warning* (I&W), met nadruk op die gebieden waar de Nederlandse krijgsmacht actief is of wordt. De voornaamste producten hierbij zijn de MIVD-intsum en DCBC-ochtendbriefing. De werkzaamheden binnen de CIU waren tot nu toe verdeeld over de 24-uurs dienstploegen (CRT's) die gegevens verzamelden en deze inzichtelijk maakten, en de briefingsploegen (CIT's) die de eindproducten presenterden aan de belangrijkste militaire en politieke beleidsniveaus.

Drastische toename

In de afgelopen jaren is echter gebleken dat de hoeveelheid technische verbindingswerkzaamheden voor de CRT's drastisch is toegenomen. Gekoppeld aan het probleem van discontinuïteit vanwege het werken in dienstploegen, bleef er hierdoor onvoldoende tijd over voor kennisopbouw rond de inlichtings situatie bij de Nederlandse vredesmissies. Bovendien was er door de toenemende hoeveelheid verbindingssystemen verwatering ontstaan in de centrale belegging van deze systemen. Hierdoor was er onvoldoende control over de registratie van het berichtenverkeer.

Drie elementen

Met het toedelen van de J2-taak ontstond de noodzaak zich meer te concentreren op het militaire 'intel proces en intelproduct' rond de Nederlandse vredesmissies. Daarom werd binnen de MIVD het J2-reorganisatieproces gestart, waarin ook de CIU is betrokken. Binnenkort bestaat de CIU uit drie elementen, namelijk dienstploegen (DP), briefingsploegen (BP) en het verbindingscentrum (VBC).

- **Dienstploegen:** De huidige CRT's bestaan uit één officier en twee onderofficieren. De nieuwe DP'n

Mutaties tot en met 5 januari 2004

Nieuw personeel

Maj M. [redacted], Hoofd Current Intelligence Teams bij de Afdeling Analyse en Rapportage, met ingang van 1-10-03

Ltzt G.T.J. [redacted], Senior medewerker Relatiebeheer bij de Stafafdeling Productie, met ingang van 1-12-03

Maj R. [redacted], Medewerker Operationele Projecten bij de Afdeling Verbindingsinlichtingen, met ingang van 1-12-03

Dhr J.P. [redacted], Medewerker Veiligheidsonderzoeken bij de Afdeling Contra-inlichtingen en Veiligheid, met ingang van 1-12-03

Adj M.T.J. [redacted], Afdeling Personeelszaken, met ingang van 1-1-04

Dhr. A. [redacted], Junior ICT beheerder bij de Afdeling Informatiemanagement, met ingang van 1-1-04

Intern MIVD overgeplaatst personeel

LtKol Drs. O.S. de [redacted], Hoofd Bureau Militaire Techniek bij de Afdeling Analyse en Rapportage, met ingang van 1-10-03

REORGANISATIE VAN DE CIU



bestaan slechts uit twee onderofficieren. Hun taak wordt beperkt tot het monitoren van de vredesmissies. De DP'n leveren bijdragen aan de J2-intsums, die door de J2-analisten van de operationele Teams worden opgesteld.

- **Briefingsploegen:** De BP'n, voor velen het 'visitekaartje' van de MIVD, blijven qua opzet en sterkte gelijk aan de huidige CIT's. Daardoor kunnen zij hun briefingstaken op een doeltreffende, en door de 'klant' gewaardeerde, wijze blijven uitvoeren. Wel vindt er binnen de CIU een interne verschuiving van taken plaats. Bepaalde taken van de DP'n zullen meer de verantwoordelijkheid worden van de BP'n.

- **Verbindingscentrum:** Op dit moment wordt binnen de CIU een VBC opgericht. Binnen dit VBC zullen alle digitale verbindingssystemen worden opgenomen. Dit garandeert een eenduidige ontvangst en verzending, maar ook registratie en behandeling van digitaal berichtenverkeer. Het centrum zal operationeel zijn met verschoven werktijden. Buiten deze uren zullen de DP'n het berichtenverkeer monitoren en actie nemen indien vereist. Het verbindingcentrum bij het BDI wordt gesloten.

Zoals in het vorige artikel is aangegeven, wordt onderkend dat H-CIU een nauw aan J2-Plannen gerelateerde functie als J2-Ops vervult. Hij coördineert immers de planning, voorbereiding en uitvoering van de werkzaamheden van de MIVD-uitzendelementen, door het zogeheten NIC-NIPOC overleg. Dit overleg heet nu J2-Ops overleg. Verder draagt H-CIU in zijn rol van J2-Ops bij aan het ontwerp en evaluatie van inlichtingenprocessen bij de Nederlandse vredesmissies.

Ook de werkplek van de CIU is gereorganiseerd



Na diverse interne en externe brainstormsessies is een nieuwe inrichting voor de CIU-werkruimte ontworpen.

Nieuwe procedures

Een nieuwe organisatie betekent ook nieuwe procedures. Deze procedures worden op dit moment ontwikkeld en vastgelegd in zogenaamde Standard Operating Procedures, één voor de DP'n, één voor de BP'n en één voor het VBC. De nieuwe werkwijze is op 5 januari ingegaan. De officieren zijn overgeplaatst naar de regiobureaus en de onderofficieren trekken de kar binnen de DP'n. Het VBC gaat pas later over tot een werkorganisatie, aangezien de verbouwing meer tijd nodig heeft. De eerste maanden van 2004 is sprake van een overgangssituatie, waarbij de werkzaamheden tussen VBC en DP'n worden verdeeld. Uitgangspunt hierbij is dat alle verbindingssystemen operationeel blijven en dat alle inlichtingenproducten geleverd blijven.

Het NIC/NIPOC-overleg, dat nu J2-Ops overleg heet, wordt in de huidige vorm voortgezet. Voornaam-

ste uitvoerder van de hieruit voortvloeiende taken wordt het Bureau Coördinatie Uitzending (BCU), dat bij de Hoofdafdeling Bedrijfsvoering wordt opgericht. Dit bureau is een uitvoerend orgaan dat zich met name richt op de coördinatie van de personeels-, thuiszorg-, materieellogistiek, en ICT-aspecten bij uitzendingen van MIVD-elementen. Het werkt nauw samen met Bureau J2-Plannen en J2-Ops.

Veel flexibiliteit gevraagd

De komende maanden staat veel te gebeuren bij de CIU. Er wordt veel flexibiliteit van het personeel gevraagd, een eigenschap die MIVD-ers gelukkig niet vreemd is. Het personeel van de CIU doet daarom een beroep op uw begrip voor deze situatie. U kunt er op rekenen dat het aan de inzet en betrokkenheid van het personeel niet ligt. Deze blijft onverminderd om het MIVD-vaandel hoog te houden naar de klant en het eigen personeel in Nederland en in de uitzendgebieden. ●

Hoe doe ik dat nou zelf? (9)

Dit is alweer het negende deel van de rubriek Tips & Trucs. U kunt de vorige afleveringen terugvinden op het MIVD-intranet.

Openingstijden helpdesk

Met ingang van het nieuwe jaar zijn de openingstijden van de Helpdesk ICT verruimd. De helpdesk is nu geopend op maandag tot en met donderdag van 7 uur tot 18 uur en op vrijdag van 7 uur tot 17 uur.

Openen van documenten in eigen applicatievenster

Bij het openen van een hyperlink in Microsoft Internet Explorer dat verwijst naar een document zoals Word, Excel of Acrobat Reader, wordt het document in Internet Explorer weergegeven. Niet alle functionaliteiten van de bronapplicatie zijn dan beschikbaar. Zo is het bijvoorbeeld niet mogelijk om een in Internet Explorer geopend Word-document op te slaan. Het is echter wel mogelijk documenten die geopend worden door Internet Explorer te openen in de eigen applicatie. Dit wordt geregeld via Windows Explorer. Via Tools | Folder Options..., tabblad File Types kan per bestand worden opgegeven of dit in Internet Explorer moet worden geopend of in een applicatievenster.

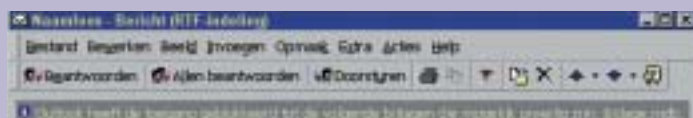
Bijlagen in Outlook

Op de BWO 4.0 is de laatste versie van Outlook 98 geïnstalleerd. Deze bevat een aantal 'security updates'. Eén van de gevolgen hiervan is dat Outlook niet langer toestaat om bepaalde bestanden te verzenden via e-mail. Hieronder vallen alle bestanden die door Windows als 'uitvoerbare' bestanden worden gezien, zoals Visual Basic Script bestanden, Executable bestanden, Snelkoppelingen, Access databases.

Wordt een bericht verzonden met een bijlage die door Outlook als 'onveilig' wordt beschouwt, dan geeft Outlook de volgende melding:



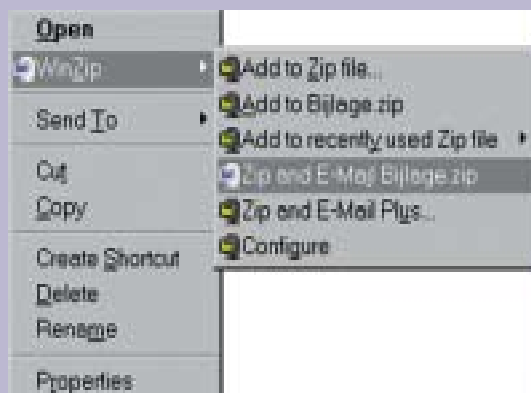
Door op Ja te klikken is het wel mogelijk om het bericht met de bijlage te verzenden, maar de ontvanger van het bericht is niet in staat om de bijlage te openen.



Om nu toch de bijlage te verzenden, moet de verzender ervoor zorgen dat Outlook de bijlage niet als onveilig ziet. Dit kan bijvoorbeeld door de extensie van het bestanden te wijzigen. De ontvanger kan de bijlage opslaan op schijf en de extensie weer terugzetten naar het origineel alvorens de bijlage te openen.

Een andere, simpelere oplossing is om het bestand eerst te 'zippen', en dan te verzenden. Dit kan met het programma WinZip, dat op iedere BWO is geïnstalleerd. De ontvanger kan het ZIP-bestand direct vanuit het bericht openen en de bijlage in WinZip openen. Het zippen van een bestand is eenvoudig. Klik met de rechter muisknop op het bestand en kies vervolgens voor 'Zip and e-mail' (WinZip 8) of voor 'Add to Zip' en daarna 'Send To Mail Recipient' (WinZip 7). Er wordt een nieuw Outlook-bericht geopend met de gezipte bijlage toegevoegd aan het bericht. Alleen nog een naam invullen en het bericht kan verzonden worden.

Met deze methode is het niet mogelijk snelkoppelingen naar een document te verzenden. Om dit te doen, kies dan in het bericht voor 'Invoegen | Bestand...'. Selecteer het bestand en kies voor de optie 'Invoegen als snelkoppeling'. Om een snelkoppeling naar een webpagina te verzenden, kan de hyperlink (bijvoorbeeld <http://intradid>) rechtstreeks in de tekst ingetypt worden. Outlook maakt er dan vanzelf een snelkoppeling van.



Het toevoegen van een extra postbus

Het is mogelijk om in Outlook, naast uw eigen postbus, additionele postbussen te benaderen. Bijvoorbeeld die van een collega of een gezamenlijke postbus van de afdeling. U dient uiteraard wel gemachtigd te zijn op de postbus te openen. Het machtigen van anderen op uw postbus kan via het menu Extra | Opties, tabblad Gemachtigden.

U kunt een andere postbus te openen door te kiezen voor het menu Menu | Openen | Map van andere gebruiker.... In het scherm kiest u de naam van de postbus die u wilt openen. Met behulp van de knop Naam... kunt u een postbus uit het adresboek selecteren. Vervolgens kiest u de folder die u wilt openen, bijvoorbeeld het 'Postvak IN'. Deze folder wordt na het klikken van de OK knop geopend in een nieuw venster. Als u dit venster sluit, zult u opnieuw deze handeling moeten uitvoeren om de folder te openen.●